

משרד החקלאות ופיתוח הכפר

שרות הדרכה ומקצוע

הנחיות להאבקת אבוקדו למגדלים ולדבוראים (עונת 2012)

ע"י מיקי נוי- ממ"ר אבוקדו וחיים אפרת- ממ"ר דבורים

דבורה על פרח אבוקדו

האבוקדו מואבק באופן כמעט בלעדי על ידי דבורי דבש. פעילות דבורים טובה חיונית לקבלת יכול פרי גבוה. על הנוטע לתת את דעתו ולדאוג לפעילות טובה של הדבורים למשך כל תקופת הפריחה. להלן מספר דגשים לקראת עונת האבקה:

- (א) התקשרות בין החקלאי מגדל האבוקדו והדבוראי מגדל הדבורים. חשוב להסדיר את מערכת היחסים שבין שני הצדדים בצורה מסודרת וברורה. מה הם המחויבויות של הדבוראי ובמקביל המחויבויות של החקלאי. הצדדים צריכים להסכים על עלות שרות האבקה כולל עלות ההובלה של הכוורות.
- (ב) מועד הכנסת הכוורות. רצוי להציב מעט כוורות עם תחילת הפריחה (10% פריחה). את עיקר הכוורות רצוי להציב לאחר ששני הזנים (המפרה והמופרה) החלו בפריחה משמעותית. ניתן לפצל הצבה זו לפעמיים אך בכל מקרה שההצבה השנייה תקדים את שיא הפריחה.

ג) צפיפות הכוורות. כמות הכוורות ליחידת שטח משתנה, **והיא כוורת ל-3-2 דונם**. חשוב שיהיה כיסוי של פעילות דבורים במשך הפריחה. לצורך חנטה סבירה יש צורך בפעילות של 5-10 דבורים לעץ למשך שבוע ימים לכל הפחות. כאשר המרחק מהמפרה עולה, נדרשת פעילות רבה יותר. חשוב מאד להתאים את מספר הכוורות לפוטנציאל המרעה הקיים באזור ולקחת בחשבון גם את הכוורות המוצבות באזורי האבוקדו נקודות מרעה של דבוראים. חריגה מהצפיפות הרצויה עלולה לגרום לנזק לחקלאי משום שהמרעה באזור, הכולל את האבוקדו, לא יוכל לכלכל או לספק די מזון לדבוריות המצויות בצפיפות רבה מדי. כתוצאה מכך הכוורות עלולות להינזק ותיפגע יעילות ההאבקה.

(נבקש להסב תשומת לבכם כי בדפון הקודם חלה טעות סופר בנושא צפיפות הכוורות ליחידת שטח)

ד) טיב הכוורות. טיב הדבוריות המסופקות להאבקת אבוקדו חייב להיות גבוה. טיב הכוורות נקבע על פי כמות הדבורים וכמות הוולד. בתחילת עונת האבוקדו הכוורת צריכה לאכלס לפחות 10 חלות ומהן 7 חלות וולד. רוב הכוורות באבוקדו אכן עונות על המדד האמור ולעיתים קרובות הדבוריות חזקות הרבה יותר ממדד זה. למי שחושש שמא הכוורות שסופקו לו לא עונות על המדד האמור, יש כיום מנגנון פיקוח לטיב הכוורות במועצת הדבש (טל. 03 5621515). יש להזמין את הפיקוח סמוך להבאת הכוורות למטע משני טעמים:

1. במידה ומתגלות בעיות ניתן לתקן את המצב.
2. פסילת האפשרות שעקב כל מיני שינויים בשטח החקלאי הכוורות לא תקינות (לדוגמא ריסוסים בקוטלי חרקים- ראה סעיף ו' ריסוסים). רצוי להתארגן בהתארגנות אזורית להזמנת הפיקוח להקטנת עלויות.

ד1. מיקום הכוורות. רצוי להכין מפה של מיקומי הכוורות (מספר כוורות ואתרים) על בסיס מפה סכמטית של החלקה. את המפה יש להעביר לדבוראי, לפני העברת הכוורות לחלקה. בהתחשב בנקודות הבאות: מרווחים בין כוורות- המרחק המכסימלי בין עץ לכוורת הוא לכל היותר 150 מטר. הכוורות יוצבו במקום מואר לשמש ולא תהיה הצללה על הכוורות, אשר תגרום לפחות שעות פעילות של הדבורים. הכוורות ימוקמו כך שלא יפריעו לפעילות שוטפת במטע. רצוי לספק שקתות של מי ברז לצורך שתייה של הדבורים.

ה) הוצאת הכוורות במידה והסתיימה תקופת ההאבקה העיקרית במטעי האבוקדו, ונותרו רק הזנים המאוחרים, למשל ריד. אין טעם בהחזקת כל הכוורות. ניתן לצמצם את הכמות ועל ידי כך לעזור גם למגדלי הדבורים.

ו) ריסוסים. בתקופת ההאבקה באבוקדו נהוגים ריסוסים שבועיים בפרדסים נושאי הפרי נגד זבוב הים התיכון ומזיקים אחרים בפרדס. ריסוסים אלו פוגעים קשה בכוורות בטווח של מספר קילומטרים. הפגיעה מתבטאת בירידת הפעילות באופן דרמטי למשך שבוע ממועד הריסוס. נוטעים אשר קיימים

פרדסים בקרבתם, רצוי שיצרו קשר עם האחראי על ריסוסי הזבוב באזור כך שהנזק לדבורים יקטן ככל האפשר (ריסוסים מוקדם בבוקר, הימנעות מריסוסים בימים חמים וכו').

(ז) טיפול בכוורות במהלך תקופת ההאבקה. על הדבוראי לתאם עם החקלאי את הגעתו לטיפול בכוורות בכדי למנוע עקיצות לעובדים. על הדבוראי למנוע התנחלות הדבוריות. יש להימנע מהצבת מלכודות אבקת פרחים במהלך תקופת ההאבקה. אין להאכיל את הכוורות בתמיסת סוכר אלא במקרה חירום של רעב קשה בדבוריות. פריחת ההאבקה נמשכת לעיתים שלושה חודשים. לפיכך חייב הדבוראי לוודא כי הדבוריות תקינות לאורך כל תקופת ההאבקה.

(ח) שרקרקים. בעונת האבקה מגיעים לעיתים להקות גדולות של שרקרקים במהלך נדידתם צפונה. השרקרקים צדים דבורים תוך כדי מעופן ומביאים תוך זמן קצר להפסקה כמעט מוחלטת של פעילות הדבורים. ניתן לאתר את הלהקות בקרבת הכוורות בד"כ. ההתמודדות עם הבעיה בדרכים חוקיות היא קשה.

ניתן לקבל מהמועצה לדבש את הפרטים והדגשים לגבי הסכם ההתקשרות בין הכוורן לחקלאי.
ת. רשתות. גידול אבוקדו בבתי רשת/חממות בכל הקשור להאבקה הוא בעייתי במיוחד. דבורת הדבש לא יודעת להתמודד עם רשתות הפרוסות מעל לעצים שאינם מאפשרים לדבורים תנועה חופשית. על מנת לקבל האבקה נאותה יש להסיר לחלוטין את הרשתות בזמן הפריחה. בסיומה לאחר הוצאת הכוורות ניתן לכסות את השטח ברשת.

ב ה צ ל ח ה

הדבוראים בפעולה, בכוורות במהלך פריחת האבוקדו

